

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 4.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.4.7>

УДК 351.72:336.71:004

І. А. Семенець-Орлова,

д. держ. упр., професор, завідувач кафедри публічного адміністрування,

Міжрегіональна Академія управління персоналом,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9227-7426>

І. М. Капеліста,

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри публічного адміністрування,

Міжрегіональна Академія управління персоналом,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1983-4617>

Г. О. Кузьменко,

доктор філософії за спеціальністю «Публічне управління та урядування»,

доцент кафедри публічного адміністрування,

Міжрегіональна Академія управління персоналом,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0672-7633>

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ**

*I. Semenets-Orlova,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Head of the Department of Public Administration,
Interregional Academy of Personnel Management*

*I. Kapelista,
PhD in Public Administration, Associate Professor, Department of Public
Administration, Interregional Academy of Personnel Management*

*H. Kuzmenko,
Doctor of Philosophy in the specialty "Public Administration and
Governance", Associate Professor, Department of Public Administration,
Interregional Academy of Personnel Management*

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISMS OF STATE REGULATION OF BANKING ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF DIGITIZATION

У статті досліджено організаційно-економічні механізми державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації економіки. Обґрунтовано, що трансформаційні процеси, спричинені впровадженням цифрових технологій, суттєво змінюють функціонування банківського сектору та потребують удосконалення підходів до державного управління і нагляду. Визначено, що цифровізація сприяє розвитку нових фінансових продуктів і послуг, підвищенню швидкості та доступності банківських операцій, водночас посилюючи ризики кіберзагроз, шахрайства та інформаційної безпеки.

Проаналізовано сутність організаційних механізмів, що включають систему інституційного забезпечення, нормативно-правове регулювання, функціонування органів державного нагляду та координацію взаємодії між учасниками фінансового ринку. Розкрито економічні механізми, які охоплюють інструменти монетарної політики, фінансового контролю, стимулювання інновацій, а також використання цифрових технологій у процесах управління

банківською діяльністю. Акцентовано увагу на ролі цифрових платформ, відкритого банкінгу, застосуванні технологій штучного інтелекту та великих даних у підвищенні ефективності банківського регулювання.

Встановлено ключові проблеми реалізації державного регулювання в умовах цифровізації, серед яких недостатня адаптованість законодавства, обмеженість ресурсного забезпечення, нерівномірний рівень цифрової трансформації банківських установ, а також необхідність підвищення рівня цифрової компетентності як працівників банків, так і споживачів фінансових послуг.

Запропоновано напрями вдосконалення організаційно-економічних механізмів державного регулювання банківської діяльності, зокрема впровадження регуляторних інновацій, розвиток інструментів RegTech і SupTech, підвищення рівня кібербезпеки, забезпечення прозорості та підзвітності регуляторних органів, а також гармонізацію національної нормативної бази з міжнародними стандартами. Доведено, що ефективне поєднання організаційних та економічних механізмів сприятиме підвищенню стійкості банківської системи та забезпеченню її конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації.

The article examines the organizational and economic mechanisms of state regulation of banking activities in the context of the digitalization of the economy. It is substantiated that the transformation processes caused by the introduction of digital technologies significantly change the functioning of the banking sector and require improvement of approaches to public management and supervision. It is determined that digitalization contributes to the development of new financial products and services, increasing the speed and accessibility of banking operations, while at the same time increasing the risks of cyber threats, fraud and information security. The essence of organizational mechanisms is analyzed, which include the system of institutional support, regulatory and legal regulation, the functioning of state

supervisory bodies and the coordination of interaction between financial market participants.

Economic mechanisms are revealed, which include instruments of monetary policy, financial control, stimulating innovations, as well as the use of digital technologies in the processes of banking management. The focus is on the role of digital platforms, open banking, the application of artificial intelligence technologies and big data in increasing the efficiency of banking regulation.

Key problems of implementing state regulation in the context of digitalization have been identified, including insufficient adaptability of legislation, limited resource provision, uneven level of digital transformation of banking institutions, as well as the need to increase the level of digital competence of both bank employees and consumers of financial services.

Directions for improving organizational and economic mechanisms of state regulation of banking activities have been proposed, in particular, the introduction of regulatory innovations, the development of RegTech and SupTech tools, increasing the level of cybersecurity, ensuring transparency and accountability of regulatory bodies, as well as harmonizing the national regulatory framework with international standards. It has been proven that an effective combination of organizational and economic mechanisms will contribute to increasing the stability of the banking system and ensuring its competitiveness in the context of digital transformation.

Ключові слова: державне регулювання, банківська діяльність, цифровізація, організаційно-економічні механізми, фінтех, інновації, кібербезпека, RegTech, SupTech, фінансова стабільність.

Keywords: government regulation, banking, digitalization, organizational and economic mechanisms, fintech, innovation, cybersecurity, RegTech, SupTech, financial stability.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний розвиток економіки характеризується активним впровадженням цифрових технологій, що зумовлює глибокі трансформації у функціонуванні фінансового сектору, зокрема

банківської системи. Банківська діяльність поступово переходить у цифровий формат, що проявляється у розвитку дистанційного обслуговування, використанні фінтех-рішень, цифрових платформ та автоматизованих систем управління фінансовими потоками. У таких умовах зростає роль держави у забезпеченні ефективного регулювання банківського сектору, здатного відповідати сучасним викликам цифрової економіки.

Водночас цифровізація банківської діяльності супроводжується виникненням нових ризиків, серед яких особливого значення набувають кіберзагрози, ризики витоку конфіденційної інформації, технологічні збої, а також посилення конкуренції з боку небанківських фінансових установ та глобальних цифрових платформ. Це ускладнює процеси державного регулювання та вимагає перегляду існуючих підходів до формування і реалізації регуляторної політики.

Існуючі організаційно-економічні механізми державного регулювання банківської діяльності не повною мірою відповідають вимогам цифрового середовища, що проявляється у недостатній гнучкості нормативно-правового забезпечення, обмеженому використанні сучасних цифрових інструментів нагляду, а також недостатній координації між регуляторними інституціями. Це знижує ефективність державного впливу на розвиток банківського сектору та створює передумови для виникнення системних ризиків.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу організаційно-економічних механізмів державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації, виявлення їх недоліків та обґрунтування напрямів удосконалення з урахуванням сучасних тенденцій розвитку фінансового ринку та цифрових трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та розвитку організаційно-економічних механізмів державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації є однією з найбільш актуальних у сучасній економічній науці. Це зумовлено стрімким розвитком фінансових технологій, трансформацією банківських бізнес-моделей та необхідністю

забезпечення фінансової стабільності в умовах зростання цифрових ризиків. У зв'язку з цим значна увага науковців приділяється дослідженню впливу цифровізації на банківський сектор, а також пошуку ефективних інструментів державного регулювання в нових умовах.

Серед вітчизняних дослідників [1-15], які зробили вагомий внесок у вивчення зазначеної проблематики, слід відзначити О. Ткаченка, який у своїх працях аналізує вплив цифровізації на трансформацію банківського сектору, підкреслюючи зростання конкуренції та необхідність адаптації банків до нових умов функціонування [9]. Значну увагу питанням цифровізації банківських послуг приділяє Т. Бутенко, яка досліджує проблеми та перспективи розвитку цифрового банкінгу, акцентуючи на стратегічних орієнтирах розвитку банківського сектору [1].

Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний із розвитком фінансових технологій (FinTech) та їх впливом на банківську діяльність. Так, В. Коваленко аналізує сучасні тенденції розвитку FinTech у банківському секторі України, визначає ключові виклики та перспективи їх інтеграції у фінансову систему, досліджує вплив фінтех-інновацій на трансформацію платіжних систем, акцентуючи увагу на ризиках і можливостях цифровізації фінансової інфраструктури [10-11].

Проблеми трансформації банківської діяльності в умовах цифрової економіки також розглядаються у працях П. Рубанова, який обґрунтовує необхідність переходу до відкритого банкінгу та інтеграції банків із фінтех-компаніями [15]. Дослідження Д. Бірюка присвячені трансформації фінансово-кредитних відносин у цифровому середовищі, що впливає на механізми функціонування банківської системи [2].

Крім того, у працях Н. Давиденко та співавторів розкрито роль цифрових технологій як ключового чинника трансформації банківської системи та підвищення її економічної ефективності [5]. Дослідження І. Кочуми також підтверджують значний вплив цифровізації на розвиток банківського сектору, зокрема через впровадження інноваційних моделей банківського бізнесу [12].

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного поєднання організаційних та економічних механізмів державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації. Потребують подальшого обґрунтування підходи до формування цілісної системи регуляторного впливу, яка б забезпечувала баланс між інноваційним розвитком банківського сектору та підтриманням його стабільності і безпеки. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у зазначеному напрямі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування та науково-практичне узагальнення організаційно-економічних механізмів державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації, а також визначення напрямів їх удосконалення з урахуванням сучасних викликів і тенденцій розвитку фінансового сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний розвиток банківського сектору відбувається під впливом масштабної цифровізації, яка трансформує не лише технологічні аспекти надання фінансових послуг, а й підходи до державного регулювання. Організаційно-економічні механізми державного впливу в цих умовах мають адаптуватися до нових викликів, пов'язаних із впровадженням фінтех-інновацій, цифрових платформ та зміною поведінки споживачів фінансових послуг.

У теоретичному аспекті організаційно-економічні механізми державного регулювання банківської діяльності доцільно розглядати як сукупність взаємопов'язаних інституційних, правових, економічних та технологічних інструментів, спрямованих на забезпечення стабільності банківської системи, ефективного функціонування фінансового ринку та захисту інтересів споживачів. Умови цифровізації зумовлюють розширення змісту цих механізмів за рахунок включення цифрових інструментів моніторингу, аналізу даних та автоматизації регуляторних процесів.

Ключовими організаційними складовими механізму є система державних інституцій, що здійснюють регулювання та нагляд за банківською діяльністю,

нормативно-правова база, а також механізми координації між регуляторами. В умовах цифровізації особливого значення набуває інтеграція діяльності центрального банку, органів фінансового моніторингу та інших державних структур із цифровими платформами та інформаційними системами [4;6].

Економічні механізми включають інструменти монетарної політики, регулювання ліквідності банків, управління ризиками, а також стимулювання інноваційного розвитку банківського сектору. В умовах цифрової трансформації до таких інструментів додаються нові підходи, зокрема використання технологій великих даних (Big Data), штучного інтелекту та блокчейн-рішень для підвищення ефективності управління фінансовими потоками та зниження трансакційних витрат [5-7].

З метою узагальнення складових організаційно-економічного механізму державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації доцільно представити їх у вигляді таблиці.

Таблиця 1. Складові організаційно-економічного механізму державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації

Складова механізму	Характеристика	Інструменти реалізації
Організаційна	Інституційне забезпечення, координація регуляторів	Центральний банк, органи нагляду, цифрові платформи
Нормативно-правова	Регулювання діяльності банків і фінтех-компаній	Закони, нормативні акти, міжнародні стандарти
Економічна	Вплив на фінансову стабільність та розвиток	Монетарна політика, податкові стимули, фінансовий контроль
Технологічна	Використання цифрових рішень у регулюванні	Big Data, штучний інтелект, блокчейн, RegTech

Сформовано авторами

Цифровізація банківської діяльності зумовлює появу нових ризиків, які потребують належного врахування у процесі державного регулювання. До основних із них належать кіберризики, ризики втрати даних, операційні збої, а також ризики, пов'язані з використанням алгоритмічних рішень. У зв'язку з цим важливим є впровадження ризик-орієнтованого підходу до нагляду, що

передбачає використання аналітичних інструментів для своєчасного виявлення потенційних загроз [13-14].

Важливим напрямом удосконалення організаційно-економічних механізмів є впровадження інноваційних регуляторних технологій. Зокрема, RegTech дозволяє автоматизувати процеси звітності та контролю, тоді як SupTech сприяє підвищенню ефективності державного нагляду за рахунок використання цифрових аналітичних платформ.

З метою систематизації напрямів удосконалення державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації доцільно представити їх у вигляді таблиці.

Таблиця 2. Напрями вдосконалення організаційно-економічних механізмів державного регулювання

Напрямок	Зміст	Очікуваний результат
Нормативний	Адаптація законодавства до цифрових умов	Підвищення правової визначеності
Інституційний	Посилення взаємодії між регуляторами	Узгодженість регуляторної політики
Технологічний	Впровадження RegTech та SupTech	Підвищення ефективності нагляду
Безпековий	Посилення кіберзахисту	Зниження рівня ризиків
Інноваційний	Стимулювання розвитку фінтех	Підвищення конкурентоспроможності

Сформовано авторами

Таким чином, організаційно-економічні механізми державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації мають комплексний характер і потребують постійного вдосконалення. Їх ефективне функціонування можливе за умови поєднання традиційних інструментів державного впливу з сучасними цифровими технологіями, що забезпечить стабільність банківської системи та сприятиме її сталому розвитку в умовах цифрової економіки.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У результаті проведеного дослідження встановлено, що організаційно-економічні механізми державного регулювання банківської діяльності в умовах цифровізації зазнають суттєвої трансформації під впливом розвитку фінансових

технологій та цифрових інновацій. Доведено, що ефективність державного регулювання значною мірою залежить від здатності поєднувати традиційні інструменти впливу з новітніми цифровими рішеннями, спрямованими на забезпечення фінансової стабільності, прозорості та безпеки банківської системи.

Обґрунтовано, що сучасні виклики, зокрема зростання кіберризиків, поширення фінтех-послуг, розвиток відкритого банкінгу та цифрових платформ, потребують удосконалення як організаційних, так і економічних складових механізмів державного регулювання. Визначено, що ключовими напрямками підвищення їх ефективності є адаптація нормативно-правової бази до умов цифрової економіки, впровадження інноваційних регуляторних технологій (RegTech і SupTech), посилення міжінституційної взаємодії, а також підвищення рівня кібербезпеки та цифрової компетентності учасників фінансового ринку.

Встановлено, що важливим чинником ефективного державного регулювання є формування гнучкого, ризик-орієнтованого підходу до нагляду, який дозволяє оперативно реагувати на динамічні зміни у банківському секторі. Застосування цифрових інструментів аналізу даних сприяє підвищенню якості управлінських рішень і забезпечує превентивний характер регуляторної діяльності.

Перспективи подальших досліджень доцільно зосередити на розробленні інтегрованих моделей державного регулювання банківської діяльності з урахуванням розвитку штучного інтелекту, цифрових валют центральних банків, а також на вивченні міжнародного досвіду впровадження регуляторних інновацій.

Література

1. Бутенко Т. (2025). Цифровізація банківського сектору: проблеми та перспективи. Економічний простір. № 197. С. 159-166. <https://doi.org/10.30838/EP.197.159-166>

2. Бірюк Д. О. (2025). Трансформація фінансово-кредитних відносин в умовах цифровізації банківської діяльності. Економічні науки. Вісник ЛТЕУ. № 82. С. 56-61. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-82-08>

4. Голота Н. П. Правове регулювання RegTech у системі фінансового моніторингу України: перспективи впровадження штучного інтелекту для виявлення підозрілих операцій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 3 № 92 (2025). С. 103-108. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.12>

5. Давиденко Н.М., Шепиленко В.Ю., Давиденко М.А. (2025). Цифрова трансформація банківської системи України: інноваційні моделі, технології та економічна ефективність. Наукові праці МАУП. № 3(79), С. 132-137. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/79-15>

6. Копилова О.В., Пічугіна Ю.В., Гончар К.О., Діджиталізація банківського сектору України – виклики та перспективи. Економіка та суспільство. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47> (дата звернення: 01.07.2025).

7. Кретов, Д., & Кретова, О. (2026). Регуляторні підходи до цифрової трансформації банківського сектору: досвід розвинутих країн. *Київський економічний науковий журнал*, (12), 87-93. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-12-11>

8. Марич, М., & Антонюк, В. (2025). Інституційне забезпечення фінтех-розвитку та роль цифрових платформ у банківському фінансовому посередництві МСП. Економіка та суспільство, (80). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-138>

9. Ткаченко, О. Вплив цифровізації на трансформацію банківського сектору. Вісник економіки. – 2024. – № 4. – С. 105-121.

10. Коваленко, В. (2025). Вплив фінтех – інновацій на трансформацію сучасних платіжних систем. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*, (2), 34–39. <https://doi.org/10.32782/2617-5940.2.2025.6>

11. Коваленко В.В. Розвиток FinTech: загрози та перспективи для банків України. Приазовський економічний вісник. 2018. №. 4 (09). С.127–132.
12. Кочума, І. (2021). Вплив цифровізації банківського сектору на трансформацію зайнятості за сучасних умов. *Фінансовий простір*. С.149-158. [https://doi.org/10.18371/fp.4\(44\).2021.149158](https://doi.org/10.18371/fp.4(44).2021.149158)
13. Криштанович М.Ф. Інновації в публічному управлінні як фактор сталого розвитку і підвищення соціальних стандартів. Журнал “Суспільство та національні інтереси”, (Серія «Публічне управління та адміністрування»), № 3(11) 2025, – С. 804-812. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-804-812](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-804-812)
14. Криштанович С.В., Криштанович М.Ф. (2025). Цифровізація публічних комунікацій: політкоректні ризики та можливості е-врядування. «Суспільство та національні інтереси» (Серія "Публічне управління та адміністрування"). № 12(20). – С. 1164-1174. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)-1164-1174](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-1164-1174)
15. Рубанов, П. (2019). Трансформація банківського сектору в епоху цифровізації. *Mechanism of an Economic Regulation*, (4(86), 110-118. <https://doi.org/10.32782/10.21272/mer.2019.86.11>

References

1. Butenko T. (2025). “Digitalization of the banking sector: problems and prospects”. *Economic space*, vol. 197. pp. 159-166. <https://doi.org/10.30838/EP.197.159-166>
2. Biryuk D. O. (2025). “Transformation of financial and credit relations in the context of digitalization of banking activities”. *Economic sciences. Bulletin of the Lithuanian University of Economics*, vol. 82. pp. 56-61. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-82-08>
4. Golota N. P. (2025). “Legal regulation of RegTech in the financial monitoring system of Ukraine: prospects for the implementation of artificial intelligence to detect suspicious transactions”. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law*, vol. 3(92), pp. 103-108. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.12>

5. Davydenko N.M., Shepylenko V.Yu., Davydenko M.A. (2025). "Digital transformation of the banking system of Ukraine: innovative models, technologies and economic efficiency". *Scientific works of the IAPM*, vol. 3(79), pp. 132-137. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/79-15>
6. Kopylova O.V., Pichugina Yu.V., Gonchar K.O. (2023). "Digitalization of the banking sector of Ukraine - challenges and prospects". *Economy and society*, vol. 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47>
7. Kretov, D., & Kretova, O. (2026). "Regulatory approaches to the digital transformation of the banking sector: the experience of developed countries". *Kyiv Economic Scientific Journal*, vol.12, pp. 87-93. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-12-11>
8. Marych, M., & Antonyuk, V. (2025). "Institutional support for fintech development and the role of digital platforms in banking financial intermediation of SME". *Economy and Society*, vol.80. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-138>
9. Tkachenko, O. (2024). "The impact of digitalization on the transformation of the banking sector". *Bulletin of Economy*, vol. 4, pp. 105-121.
10. Kovalenko, V. (2025). "The impact of fintech innovations on the transformation of modern payment systems". *Collection of scientific papers of the State Tax University*, vol. 2, pp. 34–39. <https://doi.org/10.32782/2617-5940.2.2025.6>
11. Kovalenko V.V. (2018). "The development of FinTech: threats and prospects for Ukrainian banks". *Azov Economic Bulletin*, vol. 4(09), pp. 127–132.
12. Kochuma, I. (2021). "The impact of digitalization of the banking sector on the transformation of employment under modern conditions". *Financial space*, pp. 149-158. [https://doi.org/10.18371/fp.4\(44\).2021.149158](https://doi.org/10.18371/fp.4(44).2021.149158)
13. Kryshchanovych M.F. (2025). "Innovations in public administration as a factor of sustainable development and raising social standards". *Journal "Society and National Interests"*, (Series "Public Governance and Administration"), vol. 3(11), pp. 804-812. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-804-812](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-804-812)

14. Kryshchanovych S.V., Kryshchanovych M.F. (2025). "Digitalization of public communications: politically correct risks and opportunities of e-government". *"Society and National Interests"* (Series "Public Governance and Administration"). vol. 12(20). pp. 1164-1174. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12\(20\)-1164-1174](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-12(20)-1164-1174)

15. Rubanov, P. (2019). "Transformation of the banking sector in the era of digitalization". *Mechanism of an Economic Regulation*, vol.4(86), pp. 110-118. <https://doi.org/10.32782/10.21272/mer.2019.86.11>

Отримано редакцією журналу / Received: 15.04.26

Прорецензовано / Revised: 20.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 23.04.26